

Bezpieczeństwo międzynarodowe cz. IV

Koncepcje, zasady, strategie

www.koziej.pl

@SKoziej

KONCEPCJE BEZPIECZEŃSTWA

Wojna jako usprawiedliwione narzędzie polityczne

- **Uzasadniony (uprawniony formalnie i moralnie przekonujący) powód: np. odparcie agresji**
- **Uprawnione kierownictwo (np. Rada Bezpieczeństwa ONZ)**
- **Publiczne wypowiedzenie**
- **Słuszny zamiar (np. obrona)**
- **Proporcjonalność użycia siły (szkody spowodowane przez wojnę powinny być tego warte)**
- **Ostateczność (po wyczerpaniu innych środków)**
- **Racjonalna szansa na sukces (nie awanturnictwo)**

Usprawiedliwione zasady

prowadzenia wojny (kodyfikacja w czterech

konwencjach genewskich z 1949 r. i dwóch protokołach dodatkowych z 1977 r.)

▪ **Rozróżnianie**

- **Kombatanci – tylko oni mogą być obiektem celowego ataku**
- **Niekombatanci – powinni być chronieni na ile tylko można, mogą być ofiarami tylko przypadkowych, nieintencjonalnych ataków**

▪ **Proporcjonalność**

- **atak powinien być proporcjonalny do militarnej wartości celu (obiektu)**
- **Unikać zadawania nadmiernego cierpienia i używania najokrutniejszych broni**

Koncepcje zapewniania bezpieczeństwa

- **Liberalne (eksponowanie roli instytucji międzynarodowych)**
 - **Bezpieczeństwo zbiorowe (wyrzeczenie się działań zbrojnych, nieuchronność dyskredytacji agresora)**
 - **Kontrola zbrojeń i rozbrojenie (ABM, START, CFE, NPT itp.)**
- **Realistyczne (eksponowanie roli siły państw)**
 - **Równoważenie sił (przez wysiłki wewnętrzne lub sojusze)**
 - **Odstraszanie (założenia: decydenci działają racjonalnie, zagrożenie zniszczeniem jest duże – np. MAD, istnieje alternatywa dla wojny)**

Metody zapewniania bezpieczeństwa

- **Unilateralne**
 - **Neutralność (samoobrona w razie agresji)**
 - **Izolacjonizm (dziś nierealny)**
- **Multilateralne**
 - **Sojusze**
 - **Systemy bezpieczeństwa zbiorowego**
 - **Współpraca międzynarodowa**

ZASADY UŻYCIA SIŁY

Prawo użycia siły

- **The Charter of the United Nations prohibits the use of force against another state except where the Security Council has authorised the use of force to maintain or restore international peace and security; and where a state is exercising its inherent right of individual or collective self-defence recognised by Article 51 of the Charter.**
- **Wg: PRINCIPLES OF INTERNATIONAL LAW ON THE USE OF FORCE BY STATES IN SELF-DEFENCE, Chatham House , The Royal Institute of International Affairs, 2005**

Prawo do samoobrony

- ***The law on self-defence encompasses **more than the right to use force in response to an ongoing attack.*****
- **Article 51 preserves the right to use force in self-defence “if an armed attack occurs”, until the Council has taken the necessary measures.**
- **On one view, the right is confined to circumstances in which an actual armed attack has commenced. But the view that states have a right to act in self-defence in order **to avert the threat of an imminent attack** - often referred to as ‘anticipatory self-defence’ - is widely, though not universally, accepted.**
- **It is unrealistic in practice to suppose that self-defence must in all cases await an actual attack.**

Użycie siły w samoobronie

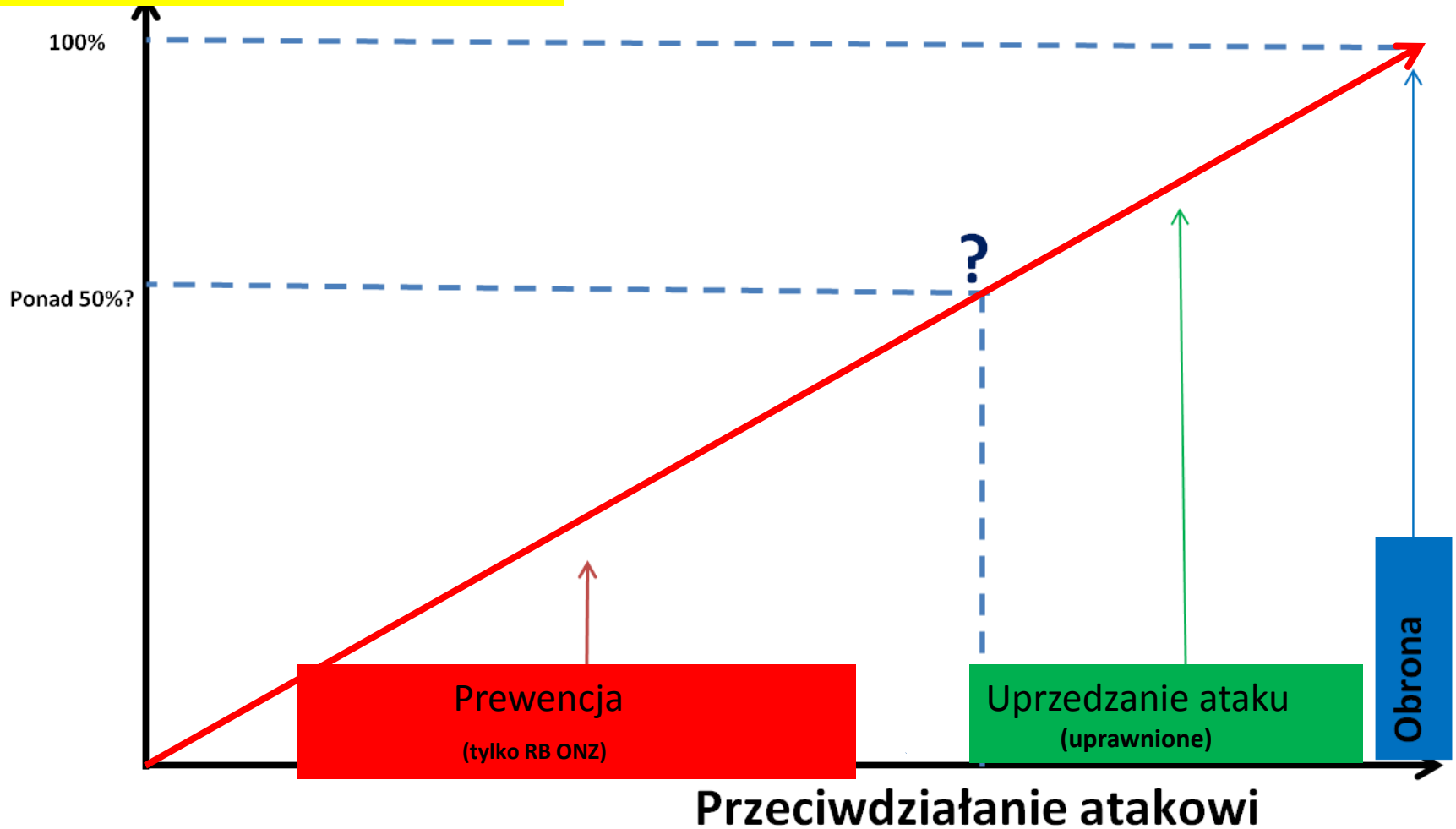
- ***Force may be used in self-defence **only in relation to an ‘armed attack’** whether imminent or ongoing.***
- **The ‘armed attack’ may include **not only an attack against a state’s territory**, but also against emanations of the state such as embassies and armed forces.**
- **Force **in self-defence may be used only when:** the attack consists of the threat or use of force (not mere economic coercion, for example); when the attacker has the intention and the capability to attack; and the attack **is directed from outside territory controlled by the state.****

Odparcie nieuchronnego ataku

- ***A state may use force in self-defence against a threatened attack only if that attack is 'imminent'.***
- **Force may be used only when any further delay would result in an inability by the threatened state effectively to defend against or avert the attack against it.**
- **In **assessing the imminence** of the attack, reference may be made to the **gravity** of the attack, the **capability** of the attacker, and the **nature of the threat**, for example if the attack is likely to come without warning.**

Zapobieganie i uprzedzanie ataku (Preventive and preemptive)

Prawdopodobieństwo ataku z poważnymi szkodami

Samooobrona przed atakiem niepaństwowym

- ***Article 51 is not confined to self-defence in response to attacks by states. The right of self-defence applies also to attacks by non-state actors.***
- **In such a case the attack must be large scale.**
- **If the right of self-defence in such a case is to be exercised in the territory of another state, it must be evident that that state is unable or unwilling to deal with the non-state actors itself, and that it is necessary to use force from outside to deal with the threat in circumstances where the consent of the territorial state cannot be obtained.**

ZASADY SZTUKI WOJENNEJ

Typy działań strategicznych

- **P = ZxW**
 - **P – siła przeciwnika; Z – zdolności (potencjał fizyczny) przeciwnika; W – wola działania**
- **Dwie strategie pokonania przeciwnika:**
 - **a) redukcja potencjału – podejście fizyczne (niszczenie, paraliżowanie sprawności działania): Clausewitz**
 - **b) redukcja woli – podejście psychologiczne (Douhet, operacje informacyjne): Sun Tzu**

Metody osiągnięcia celów przy pomocy sił zbrojnych:

- **Pokonanie (fizyczne rozbicie, pobicie) przeciwnika**
 - **Obrona (odparcie ataku)**
 - **Ofensywa**
 - **Kontrofensywa (przejęcie do ataku po początkowej fazie obronnej)**
 - **Atak uprzedzający (reakcja na groźbę natychmiastowego ataku)**
 - **Atak prewencyjny (reakcja na nieuchronny atak w przyszłości)**
- **Przymuszanie (wykorzystanie siły bez jej użycia)**
 - **Odstraszanie (ewentualne zyski nie są warte kosztów, które są nie do zaakceptowania; oparte na groźbie kary za akcję lub na upewnieniu przeciwnika, że nie uzyska swych celów poprzez użycie siły)**
 - **Powstrzymywanie i przymuszanie do zmiany działania**

Zasady działania, w tym zasady strategii walki

- **Prakseologiczne wskazówki (reguły) sprawnego (ekonomicznego – wydajnego, oszczędnego - i skutecznego) działania**
- **Zasady strategii – historycznie ukształtowane reguły sprawnego przygotowania i prowadzenia walki (kooperacji negatywnej), zwiększające prawdopodobieństwo uzyskania w niej sukcesu (zwycięstwa) przy jak najmniejszych kosztach (stratach własnych - *Fuller: „stały czynnik taktyczny”*)**
- **Są one podstawą racjonalnego postępowania dowódców**

Przewaga – istota zasad

- **wszystkie zasady mają prowadzić do uzyskania, utrzymania i wykorzystania przewagi**
- **Przewaga narzuca sposób walki. (*Sun-Tzu: jeśli przeważasz przeciwnika 10x – okrąż go; 5x – atakuj; 2x – podziel; równowaga – możesz walczyć; jeśli słabszy – zapewnij sobie wycofanie*)**
- **Zwycięża silniejszy (*jak w naturze – Arciszewski*).**
- **Napoleon – jak zwyciężyć liczniejszego przeciwnika? – manewrem, kolejne rozbijanie częściami**
- **Wymiary przewagi: materialny i niematerialny (*Sun-Tzu – mnożniki siły: rozpoznanie, fortel, zaskoczenie, manewr, działania pośrednie, presja psychologiczna*)**

Lista zasad

- **Sun-Tzu – j.w,**
- **Clausewitz – klasyczne 9:
zmasowanie, cel, ekonomia
sił, prostota, zaskoczenie,
jedność dowodzenia,
ubezpieczenie, ofensywa,
manewr**
- **Mnożenie zasad?**
- **Optimum**

STRATEGIE BEZPIECZEŃSTWA

Istota strategii

Strategia – świadomie ustalony i przyjęty sposób (metoda) ustanawiania i osiągnięcia celów przez dany podmiot

a) *w wąskim znaczeniu: ... przy użyciu siły*

b) *w pierwotnym, jeszcze węższym znaczeniu: ... przy użyciu siły zbrojnej*

Geneza strategii

- ***Strategia (grec.)*** – dowodzenie siłami zbrojnymi sprawowane przez naczelnego (najwyższego) dowódcę (***strategos – grec.***)
- ***Strategia: przygotowanie i wykorzystanie bitwy dla celów wojny***
- ***Taktyka: uszykowanie na polu walki, prowadzenie bitwy***

Ewolucja strategii

- **Strategia **wojskowa**** – sposób użycia sił zbrojnych jako całości dla celów wojny
- **Strategia **wojenna**** – sposób użycia zasobów danego państwa (koalicji) dla celów wojny
- **Strategia **obronna (obronności)**** – sposób użycia zasobów państwa dla zapobiegania i rozstrzygania konfliktów i kryzysów polityczno-militarnych
- **Strategia **bezpieczeństwa**** – sposób użycia zasobów danego podmiotu dla zapobiegania i rozstrzygania wszelkich konfliktów (kryzysów)

Klasycy teorii strategii (1)

- **Sun Tzu – „psycholog” wojny, lis wojny, strategia pozasitowych rozstrzygnięć, strategia informacji**
- **Tukidydes – „polityk” wojny, wojna w stosunkach międzynarodowych**
- **Clausewitz – filozof i „fizyk” wojny, strategia masy, energii**
- **Jomini – „matematyk” wojny**
- **Ludendorff – strategia wojny totalnej**
- **Liddell Hart – neo- Sun-Tzu, judo, wytrącenie z równowagi, działania pośrednie**
- **Beaufre, Brodie – teoretycy odstraszania nuklearnego i kompleksowego podejścia (strategia totalna)**

Klasyki praktyki strategicznej

- **Militiades – Maraton (siła miejsca)**
- **Epaminondas – Leuktry, Mantinea (tworzenie siły)**
- **Aleksander Macedoński (operacje połączone)**
- **Hannibal – Kanny (manewr okrążenia)**
- **Cezar (kampanie)**
- **Napoleon (mistrz manewru: dziel i bij)**

Typologia strategii bezpieczeństwa

- **Konceptualnie: deklaratywna, rzeczywista (realna), idealna (teoretyczna)**
- **Proceduralnie: działań kolejnych (sekwencyjnych), działań jednoczesnych, działań skumulowanych**
- **Wg metod: rozbicia (pokonania w walce), wyczerpania (pozasilowego, pośredniego), zniszczenia**
- **Odstraszania (powstrzymywania), wymuszania, ubezpieczenia (zapewniania)**
- **Wg środków (dziedziny bezpieczeństwa: dyplomatyczna, ekonomiczna, informacyjna, militarna itp.)**
- **Operacyjna, preparacyjna**

Charakterystyka podmiotu strategii bezpieczeństwa

- **Interesy (tożsamość podmiotu), misje i cele**
- **Warunki bezpieczeństwa (położenie geostrategiczne; warunki zewnętrzne: szanse, wyzwania, ryzyka i zagrożenia; kulturowe, materialne i organizacyjne warunki wewnętrzne)**
- **Koncepcje bezpieczeństwa (polityka, strategia)**
- **Systemy bezpieczeństwa (organizacja i przygotowanie sił i środków bezpieczeństwa)**

Charakterystyka państwa

- **Stać ludność**
- **Określone terytorium z zasobami**
- **Władza zdolna do kontrolowania swojego terytorium oraz utrzymywania stosunków z innymi państwami, a także mająca monopol na prawne użycie siły w kraju (inne państwa muszą uznawać suwerenność tej władzy)**

Państwa

- **Prawnie równe**
- **Prawo do suwerenności**
- **Obowiązek uznania prawnej całości innego państwa**
- **Nienaruszalność integralności terytorialnej i politycznej niezależności**
- **Wolność wyboru i rozwijania własnego systemu politycznego, społecznego i kulturalnego**
- **Obowiązek wypełniania zobowiązań międzynarodowych oraz życia w pokoju z innymi**

Interesy

- **Interesy danego podmiotu (społeczności międzynarodowej, narodu, grupy, osoby itp.) – to wyraz jego tożsamości, wyznawanych wartości, historycznego dorobku, tradycji, bieżących potrzeb oraz dążeń i aspiracji przyszłościowych**
- **Interesy żywotne i drugorzędne:**
 - **żywotne** – to interesy dotyczące istnienia, przetrwania podmiotu w danych warunkach (niestopniowane, „zero-jedynkowe”)
 - **drugorzędne** – to interesy związane z jakością owego istnienia, trwania (stopniowalne, negocjowalne)

Organizacje międzynarodowe jako podmioty bezpieczeństwa

- **ONZ (wcześniej Liga Narodów)**
- **NATO**
- **UE**
- **OBWE**
- **WNP**
- **UW**

Misje organizacji

- **Misja – przeznaczenie: kategoria stworzona (wygenerowana) przez członków danej organizacji**
- **Misja organizacji międzynarodowej (międzypaństwowej – np. NATO, UE) - synteza interesów narodowych państw członkowskich. Problem: eliminacja sprzecznych interesów**
- **Misja organizacji krajowej (elementu państwa – np. samorządu, instytucji państwowej lub pozarządowej) – ustalona przez prawo**

Cele strategiczne

- **Cele strategiczne w dziedzinie bezpieczeństwa - to zoperacjonalizowane interesy i misje (określone stosownie do danych warunków, ujęte w określonym czasie i miejscu, z uwzględnieniem zewnętrznych i wewnętrznych potrzeb i możliwości)**
- **Cele operacyjne i preparacyjne – elementy celu strategicznego; dotyczą konkretnego działania**

Systemy bezpieczeństwa

- **System bezpieczeństwa - to zasoby (siły i środki) wydzielone do realizacji zadań w dziedzinie bezpieczeństwa, zorganizowane i przygotowane odpowiednio do charakteru tych zadań i warunków ich wykonywania**

Instrumenty strategii bezpieczeństwa

- **Dyplomacja polityczna (publiczna i prywatna)**
- **Siły zbrojne**
- **Służby i straże**
- **Potencjał ekonomiczny**
- **Potencjał społeczny**

Cykl (procedura) strategiczny

- **Zdefiniowanie interesów i celów strategicznych**
- **Ocena środowiska strategicznego**
- **Sformułowanie operacyjnej koncepcji strategicznej**
- **Sformułowanie preparacyjnej koncepcji strategicznej (przygotowania, w tym transformacji zasobów strategicznych - systemu bezpieczeństwa)**

TREŚĆ CYKLU STRATEGICZNEGO

Samoidentyfikacja strategiczna: diagnoza państwa jako podmiotu bezpieczeństwa (podstawy bezpieczeństwa narodowego) oraz zdefiniowanie interesów narodowych i celów strategicznych w dziedzinie bezpieczeństwa

Ocena strategicznego środowiska bezpieczeństwa (zewnętrzne i wewnętrzne warunki bezpieczeństwa)

Sformułowanie koncepcji działań strategicznych (strategia operacyjna) – sposób osiągnięcia celów strategicznych w danych warunkach (środowisku) bezpieczeństwa

Sformułowanie koncepcji przygotowań strategicznych (strategia preparacyjna, w tym transformacyjna) – sposób utrzymywania i transformacji systemu bezpieczeństwa narodowego, stosownie do przyszłościowych potrzeb operacyjnych

STRATEGIE BEZPIECZEŃSTWA MIĘDZYNARODOWEGO

Zmiana strategiczna

- **Nieadekwatność i nieefektywność symetrycznych procedur (dwubiegunowość i równoważne relacje między mocarstwami) z czasów zimnej wojny**

Strategie organizacji międzynarodowych – ONZ, OBWE

- **ONZ – istota nieefektywności w nowych warunkach: procedury na potrzeby warunków zimnowojennych (prawo weta)**
- **potrzeba i nieudane próby reformy**
- **Nowa ONZ?**
- **OBWE – „miękkie” bezpieczeństwo**

STRATEGIA USA

Klasyczna strategia zimnowojenna

- **Hiroszima (6.08.45) i Nagasaki (9.08.45)**
- **Odstraszenie symetryczne – zasada wzajemnego gwarantowanego zniszczenia**
- **Groźba „zimny nuklearnej” („nuklearnej epoki lodowcowej”)**
- **Kryzys kubański**

Table 19–1. Game Theory Matrix of Nuclear Strategies

		Soviet Nuclear Strategies	
		Strategy A: First Strike Posture	Strategy B: Second Strike Posture
U.S. Nuclear Strategies	Strategy A: First Strike Posture	Neither side dominates; high risk of escalation	U.S. dominates; unstable balance
	Strategy B: Second Strike Posture	Soviet Union dominates; unstable balance	Stable balance at affordable cost

Wg: R. L. Kugler, Policy Analysis in National Security Affairs: New Methods for a New Era, NDU, Washington, 2006, p. 467

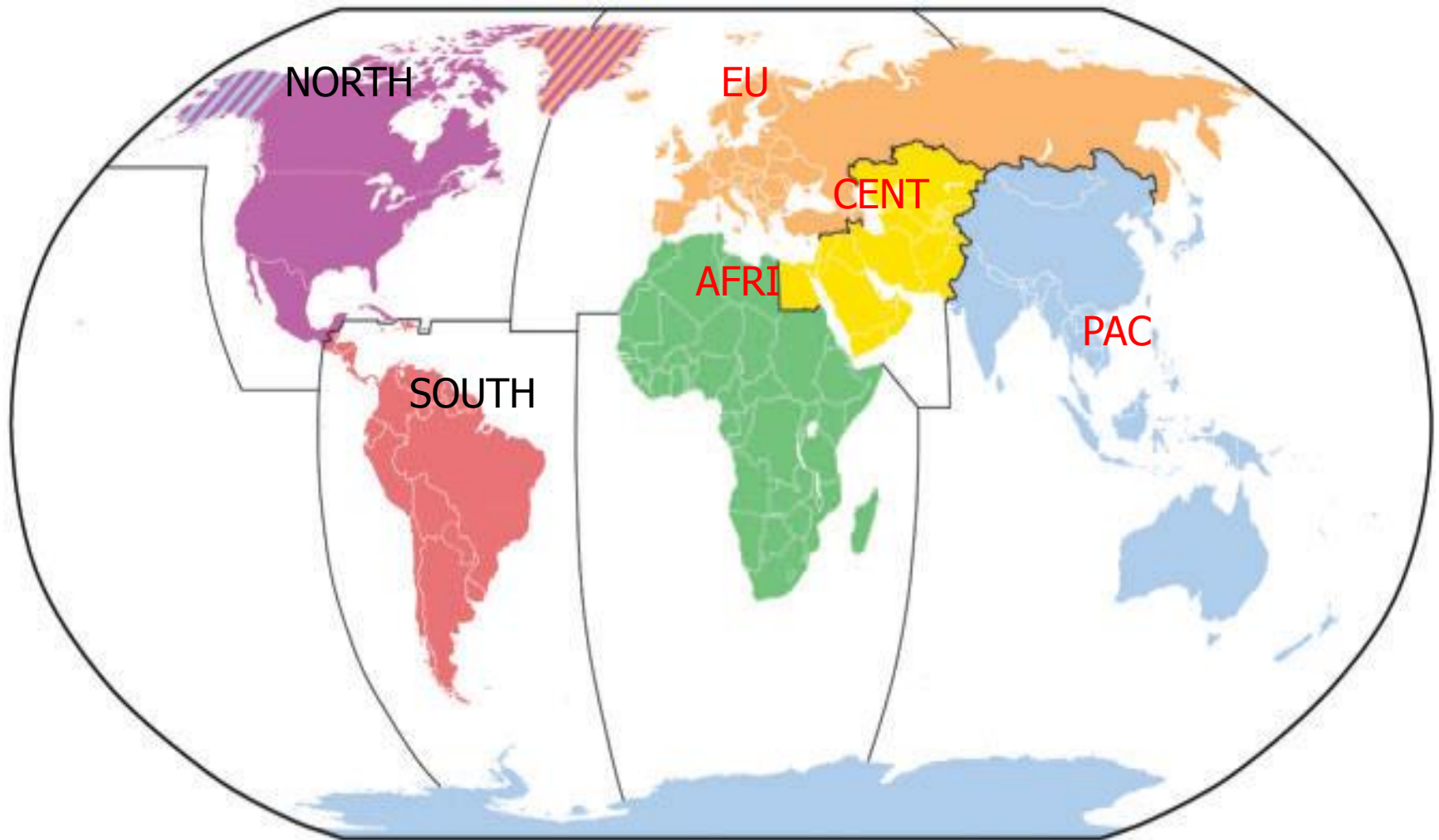
USA – nowa strategia hegemonia światowego po 11 września 2001 r.

- **Przed 11 września – hegemon**
- **Szok po 11 września 2001 - nowe koncepcje strategiczne (system strategii narodowych)**
- **Nieadekwatność dotychczasowej strategii odstraszania (MAD) w stosunku do terrorystów i państw zbrojeckich**
- **Prewencja i uderzenia uprzedzające w walce z terroryzmem i BMR**
- **Obrona przeciwrakietowa – odpowiedź na asymetryczne zagrożenia rakietowo-nuklearne**

USA – zmiana strategiczna Obamy

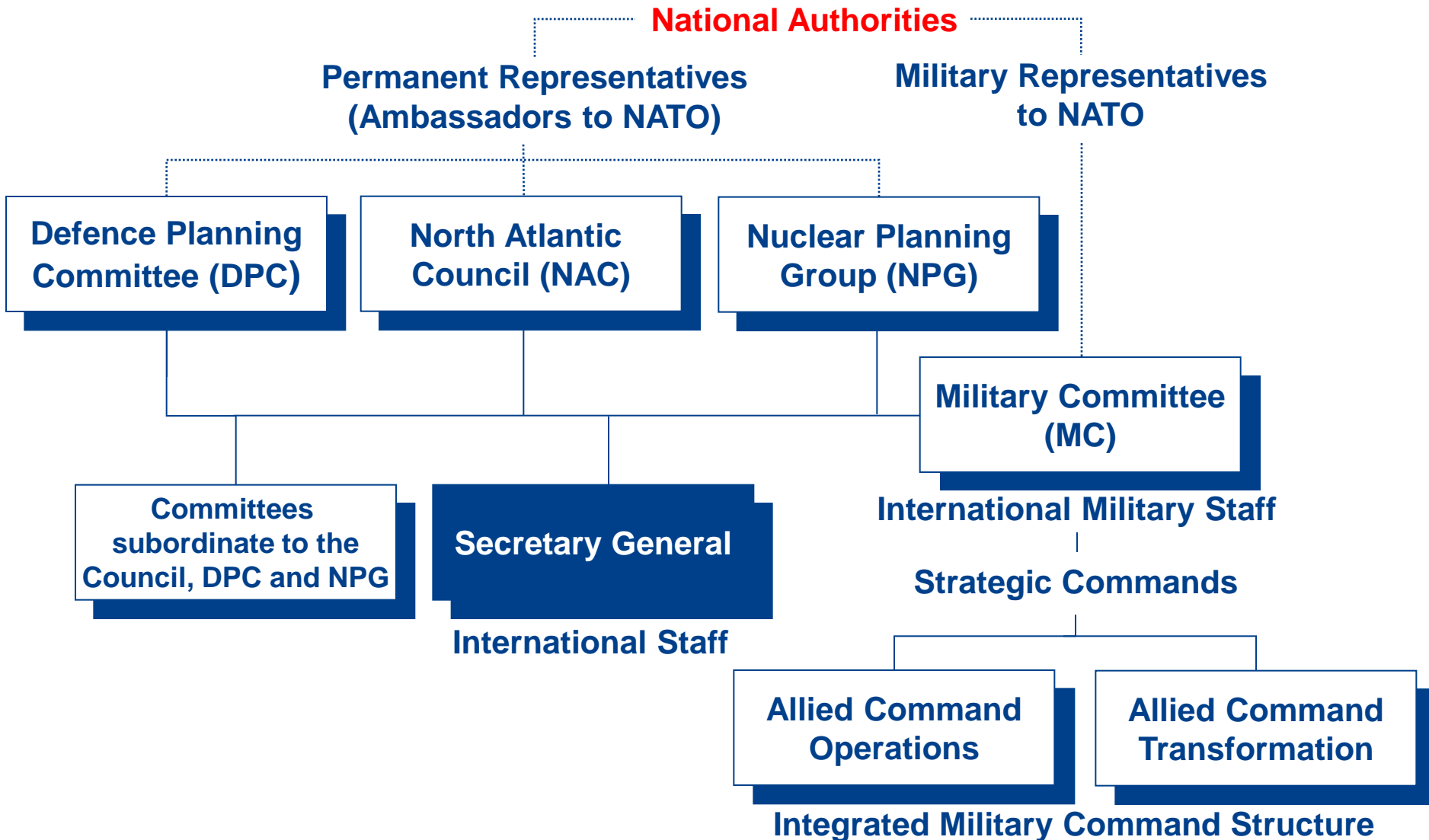
- **Anty- Bush**
- **Świat bez broni jądrowej**
- **Reset z Rosją**
- **Korekta obrony przeciwrakietowej**
- **Wycofanie z Iraku, dokończenie Afganistanu**
- **Zwrot ku Azji**
- **Problem „czerwonej linii” wobec Syrii**
- **Krach resetu, powrót do Europy?**
- **Powrót do Iraku**
- **...?**

GEOGRAFICZNE STREFY ODPOWIEDZIALNOŚCI STRATEGICZNYCH DOWÓDZTW USA

KONCEPCJA STRATEGICZNA NATO

Civil and military structure

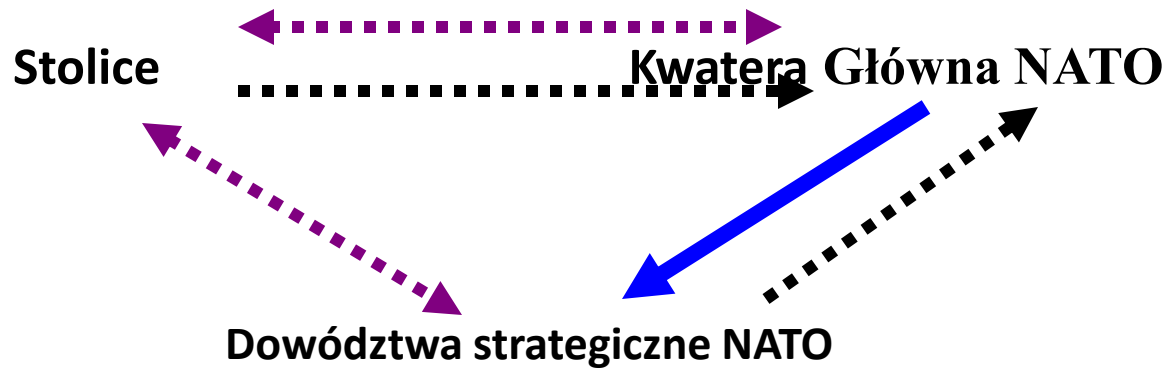
Struktura: Siły zbrojne

- **wydzielone (dowództwa, część obrony powietrznej, AWACS, niektóre jednostki łączności),**
- **przeznaczone do wydzielenia,**
- **najwyższej gotowości, obniżonej gotowości, mobilizowane**
- **siły ekspedycyjne (NRF) – po 5 dniach na 30 dni i więcej („szpica”)**
- **dowództwa strategiczne – operacyjne i transformacyjne**

Zasady funkcjonowania

- **Permanentne konsultacje polityczne**
- **Procedury konsultacyjne – komitety - rola stolic – zasada konsensusu**
- **Relacje między decyzjami sojuszniczymi i stanowiskami narodowymi**

PROCEDURY

- ----- wnioski, propozycje
- ----- konsultacje
- ----- decyzje

– Ciągłe konsultacje w sprawach bieżących (stolice – Kwatera Główna – dowództwa strategiczne)

Koncepcje zimnowojenne

- **koncepcja obrony strategicznej obszaru północnoatlantyckiego (rok 1950)**
- **strategia zmasowanego odwetu (połowa lat 50.)**
- **strategia elastycznego reagowania (lata 60.)**

Okres pozimnowojenny (1)

- **Rzym 1991 - nowa koncepcja strategiczna (przełomowa):**
 - **od konfrontacji do współpracy,**
 - **NACC,**
 - **reagowanie kryzysowe,**
 - **elastyczność,**
 - **wielonarodowość sił**

Okres pozimnowojenny (2)

- **1999 – poszerzenie,**
- **Kosovo**
- **2001 – atak na USA,**
Afganistan i art. 5.
- **„Dekada afgańska”**
- **Strategia lizbońska z**
2010 r.

Opcje strategiczne NATO

- **wojna na dużą skalę** - mało prawdopodobna dziś, nie dająca się wykluczyć w przyszłości
- **większe zagrożenie** - **lokalne konflikty i kryzysy**
- **zagrożenia militarne i niemilitarne nowego typu:**
wojna hybrydowa

Strategia nuklearna

- **Cel - polityczny**
- **główna funkcja - odstraszanie**
- **sposób - utrzymywanie w tajemnicy informacji na temat potencjału nuklearnego i zasad użycia go, aby uniemożliwić potencjalnemu agresorowi dokonanie kalkulacji co do charakteru reakcji Sojuszu na agresję militarną**

Potencjał nuklearny

- **USA i WB - realni i pełni dysponenci broni jądrowej (zgodnie z NPT)**
- **obecnie w Europie są tylko bomby grawitacyjne na samolotach DCA**
- **obniżenie stopnia gotowości**

Szczyt NATO w NEWPORT - główne przesłanie

***Strategiczny zwrot
ku zadaniom obrony
kolektywnej
i wzmocnienie wschodniej
flanki, podkreślenie roli więzi
transatlantyckich,
odwrócenie negatywnego
trendu redukcji wydatków***

Decyzje Szczytu

Strategiczne wzmocnienie wschodniej flanki NATO (1)

- **Ciągła rotacyjna obecność sił sojuszniczych**
- **Ustanowienie ośrodków dowodzenia wraz z elementami wsparcia i zabezpieczenia na terytorium Polski i państw regionu**
- **Wzmocnienie Sił Odpowiedzi NATO, w tym poprzez utworzenie Sił Natychmiastowej Reakcji (VJTF)**

Decyzje Szczytu

Strategiczne wzmocnienie wschodniej flanki NATO cd.

- **Wzmocnienie planowania ewentualnościowego**
- **Zwiększenie intensywności ćwiczeń wojskowych**
- **Rozmieszczenie sprzętu i wyposażenia dla sił wsparcia NATO**
- **Podniesienie gotowości Wielonarodowego Korpusu Północ-Wschód, przygotowanie Korpusu do dowodzenia VJTF**

Decyzje Szczytu

Podkreślenie siły więzi transatlantyckich (2)

- **Przyjęcie Deklaracji na temat Więzi Transatlantyckich (*The Wales Declaration on the Transatlantic Bond*)**
- **Dążenie do zapewnienia bardziej zbalansowanego podziału kosztów i odpowiedzialności po obu stronach Atlantyku**
- **Rozwój zdolności obronnych potrzebnych do realizacji misji sojuszniczych**
- **Strategiczna współpraca NATO-UE**

Decyzje Szczytu - wydatki obronne (3)

- **Przyjęcie zobowiązania w sprawie wydatków obronnych**
 - **Państwa, które obecnie nie osiągnęły poziomu wydatków zalecanych przez Sojusz zobowiązały się do:**
 - **Podniesienia wydatków na obronność do poziomu 2 proc. PKB**
 - **Podniesienia wydatków na modernizację techniczną do poziomu 20 proc. całości wydatków na obronność**
 - **Zrealizowania obu zobowiązań w perspektywie dekady**

- **Wdrożenie postanowień z Newport**
- **Idea „Newport +”**
- **Problem stałej obecności wojskowej na wschodniej flance**
- **Nowa koncepcja strategiczna?**

STRATEGIA

UE

Strategia bezpieczeństwa UE z 2003 r. - Środowisko bezpieczeństwa

- **UE - podmiot globalny !!**
- **agresja na dużą skalę na państwo UE - nieprawdopodobna (??)**
- **zagrożenia – ocena zbliżona do oceny amerykańskiej**
 - **terroryzm - Europa bazą i obiektem**
 - **BMR i technologie raketowe, ryzyko dla Europy**
 - **państwa upadłe, przestępczość**

Strategia UE/2003 r. - cele

- **przeciwdziałanie zagrożeniom**
(inaczej niż tradycyjna samoobrona przed agresją, z dala od granic, wyprzedzająco, nie tylko militarnie)
- **poszerzanie strefy bezpieczeństwa w bezpośrednim sąsiedztwie** *(EW, Bałkany, Kaukaz, BW, M. Śródziemne)*
- **wzmocnienie multilateralnego ładu międzynarodowego** *(ONZ, NATO, inne podmioty)*

Traktat lizboński

- **Zasada consensusu w sprawach bezpieczeństwa i obrony**
- **Wykonawstwo – może powierzyć grupie państw**
- **Klauzula solidarności**
- **Obowiązek pomocy i wsparcia w razie agresji – zgodnie z Kartą NZ i innymi zobowiązaniami (NATO) – ale to nie wspólna obrona!!**
- **Europejska Agencja Obrony**

Współpraca strukturalna

- **Państwa członkowskie, które spełniają wyższe kryteria w zakresie potencjału wojskowego oraz zamierzają przyjąć większe zobowiązania wojskowe z uwagi na najbardziej wymagające misje, mogą ustanowić **współpracę strukturalną****

Wspólna obrona

- **Docelowo = wspólna obrona, jeśli tak postanowi Rada Europejska.**
- **Do tego czasu możliwe bliższe (wzmocnione) współdziałanie obronne części członków (wzajemna pomoc wojskowa i cywilna w razie agresji bezpośredniej)**
- **Państwa te na co dzień realizują tzw. współpracę strukturalną**

- **Potrzeba upodmiotowienia strategicznego UE:**
 - *SBE z 2003 r. - nieaktualna*
- **Kryzys migracyjny, wyzwania w Afryce, kryzys terrorystyczny – potwierdzenia astrategiczności UE**
- **Bezpieczeństwo energetyczne i cyberbezpieczeństwo, UE – NATO**
- **Szczyt 2016 r. – nowa strategia?**

Misja strategiczna UE – jako synteza interesów narodowych państw członkowskich

Interesy państw członkowskich i stosunek do nich innych państw (partnerów, sojuszników):

- **Wspólne (akceptowane)** – wszyscy są gotowi uczestniczyć w we wsparciu ich realizacji (ubezpieczane wspólnotowo);
- **Niesprzeczne (tolerowane)** – nikt nie zgłasza wobec nich sprzeciwu, ale też nie deklaruje z góry udziału w zabezpieczeniu ich realizacji (w razie potrzeby – koalicja ad hoc);

Katalog (pakiet) wspólnych i niesprzecznych interesów państw członkowskich, czyli:

Misja UE w dziedzinie bezpieczeństwa

-
- **Sprzeczne (odrzucone)** – **nie uwzględniane we wspólnej misji bezpieczeństwa.**

UNIA EUROPEJSKA: perspektywa

- **NATO- bis?: NIE**

- **Tandem NATO – UE?:
TAK**

STRATEGIE INNYYCH PODMIOTÓW

Rosja

- **Jelcyn – poszukiwanie miejsca w nowym porządku strategicznym w latach 90.**
- **Putin/Miedwiediew – kurs na imperium; odrzucenie oferty współpracy ze strony Zachodu**
- **Problem strefy wpływów**
- **Wojna z Ukrainą?**

Strategiczny zwrot Rosji

- **Od wystąpienia W. Putina w Monachium (2007 r.) po nową doktrynę wojenną (26.12.2014 r.)**
- **Doktryna sankcjonuje i utrwała antyzachodni kurs Rosji (USA, NATO - wyłącznie jako zagrożenia)**
- **Kraje poradzieckie jako strefa wpływów, ich ograniczona suwerenność, możliwość użycia siły przeciwko nim (presja polityczno-strategiczna)**
- **Nowe elementy strategiczne (w stosunku do doktryny z 2010r.):**
 - **Hybrydowość wojen (groźba agresji podprogowej)**
 - **Siły konwencjonalne jako element odstraszania**

Chiny

- **Tradycyjne balansowanie między celami rozwoju (gromadzenie potencjału narodowego) i bezpieczeństwa (eksploatowanie potencjału)**
- **Pragmatyzm - priorytet dla celów rozwojowych**
- **Ekspansja ekonomiczna i przy pomocy **SOFT POWER**, we własnym interesie, ale nie przeciw USA**
- **Treść założeń strategicznych: pokojowy rozwój, unikanie użycia siły, nieingerencja w sprawy wewnętrzne, obronny charakter strategii wojskowej**
- **Drugie mocarstwo ekonomiczne świata do 2025; największy importer surowców**
- **USA i Tajwan - główne punkty odniesienia**

Organizacje euroazjatyckie

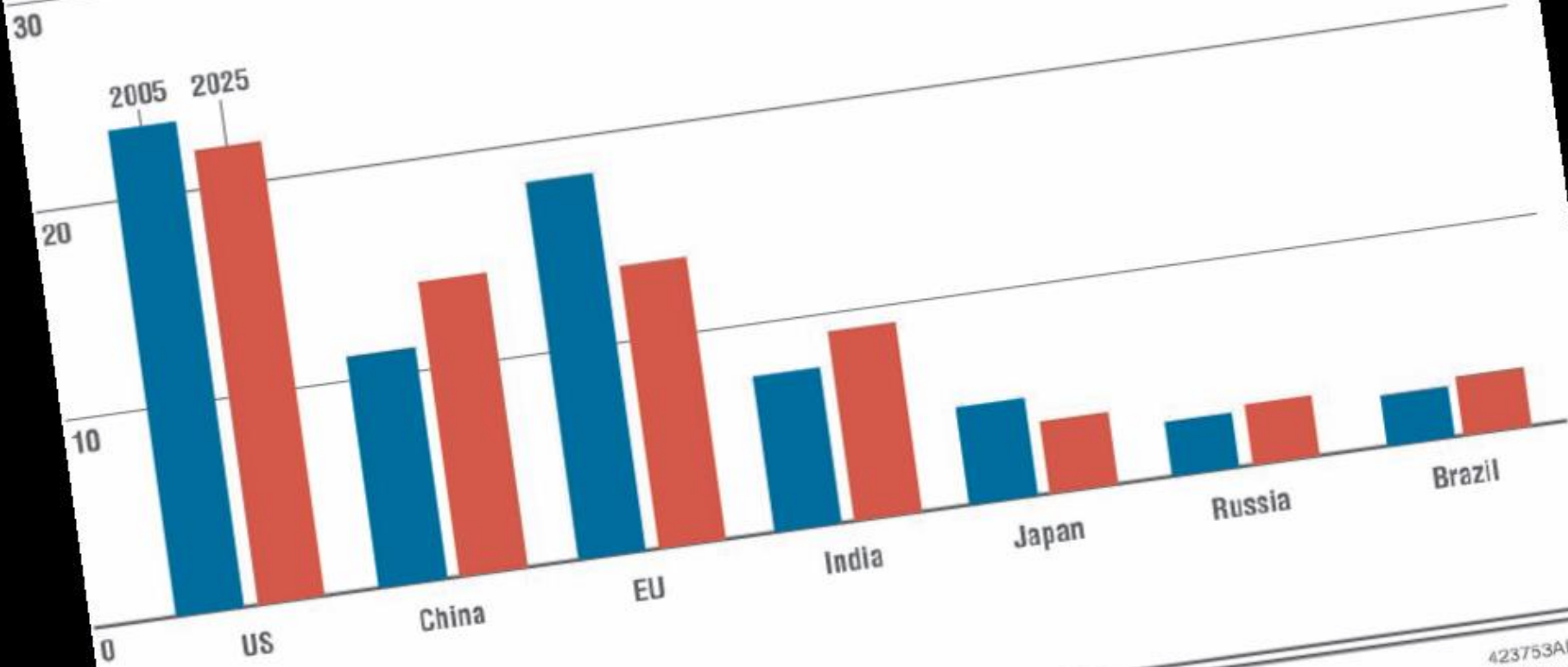
- **Wspólnota Niepodległych Państw (rosyjski odpowiednik UE?)**
- **Organizacja Traktatu o Kolektywnym Bezpieczeństwie (rosyjski odpowiednik NATO?)**
- **Szanghajska Organizacja Współpracy**

Inni ważni gracze

- **Francja – ambicje przewodzenia**
- **Wielka Brytania – pragmatyzm, strategia balansowania**
- **Niemcy – siła gospodarcza, politycznie - w punkcie zwrotnym?**
- **Turcja – mocarstwo regionalne**
- **Japonia – jak Niemcy**
- **Pakistan – tykająca bomba nuklearna**
- **Izrael – siła wpływów**

New International Lineup in 2025?

Measurements of state power as a percentage of global power

Source: International Future Model

423753AI 11-08

Pozapaństwowe podmioty

- **Dalszy względny (w stosunku do tradycyjnych państw) wzrost siły różnych podmiotów niepaństwowych (organizacje biznesowe, plemienne, religijne, sieci terrorystyczne, kryminalne itp.)**
- **Niektóre państwa mogą nawet być przejmowane i prowadzone przez sieci przestępcze**
- **W niektórych regionach Afryki i Azji Płd. tradycyjnie pojmowane państwa mogą wręcz zanikać z powodu niezdolności rządów do zapewnienia podstawowych potrzeb, w tym bezpieczeństwa**
- ***Global Trends 2025: A Transformed World, November 2008***

Futurologia?

Strategia bezpieczeństwa międzyplanetarnego?

- www.koziej.pl
- @Skoziej